

Länsstyrelsen
Örebro län

Raoul Hjærtström
Direkt: 010-224 84 67
raoul.hjartstrom@lansstyrelsen.se
Fax: 010-224 81 31

BESLUT
2016-09-05

Dnr: 432-3745-2016

Futurum Fastigheter
Pappersbruksallén 1
702 15 Örebro

Byggnadsminnesförklaring av F.d. Ridhuset på Karolinska skolan i Örebro, Kv Husaren 2, Olaus Petri församling, Örebro kommun, Närke, Örebro län

För kännedom till:

Riksantikvarieämbetet

Lantmäterimyndigheten i Örebro
län

Örebro kommun

Örebro Läns Museum

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 3 kap. 1 § kulturmiljölagen (1988:950), KML, förklarar Länsstyrelsen F.d. Ridhuset på Karolinska skolan i Örebro, Kv Husaren 2, Olaus Petri församling, Örebro kommun, Närke, Örebro län, för byggnadsminne.

Med stöd av 3 kap. 2 § KML meddelar Länsstyrelsen samtidigt följande *skyddsbestämmelser*.

Byggnadsminnet omfattar den med skraffering markerade byggnaden med tillhörande mur på bifogade karta.

Bilagor:

Karta

PM

Hur man överklagar
Länsstyrelsens beslut

- Byggnaden och muren får inte rivas eller flyttas
- Byggnaden och muren får inte till sin exteriör byggas om eller på annat sätt förändras
- Vård - och underhållsarbeten ska utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet ska ske med material och metoder som är anpassade till byggnadsminnets kulturhistoriska värde.

Upplysningar:

Länsstyrelsen lämnar råd om underhållet av byggnadsminnet.

Länsstyrelsen
Örebro län

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap. 14 § KML lämna tillstånd till att byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsbestämmelserna.

Enligt 3 kap 21 § KML gäller beslut enligt 3 kap. 1 § samma lag omedelbart.

Ärendet

Frågan om en byggnadsminnesförklaring av F.d. Ridhuset på Karolinska skolan i Örebro har sedan en tid diskuterats mellan Länsstyrelsen och Futurum Fastigheter AB (nedan kallat bolaget) som är ägare till byggnaden. Bolaget har 2016-06-13 genom dess VD Göran Lunander accepterat en byggnadsminnesförklaring med skyddsbestämmelser enligt förslag av Länsstyrelsen 2016-04-19.

Till beslutet hör en PM som utvecklar och tydliggör innebörden av byggnadsminnesförklaringen, och de förutsättningar som gäller för att bedöma eventuellt kommande frågor om förändring av byggnadsminnet i strid mot skyddsbestämmelserna.

Historik

F.d. Ridhuset och F.d. Stabsbyggnaden (nedan kallade Ridhuset och Stabsbyggnaden) är idag de enda bevarade byggnaderna från den militära verksamhet som under större delen av 1800-talet fanns i centrala Örebro. Den historien lever också kvar genom kvartersnamnet Husaren, där Karolinska skolan sedan början av 1900-talet satt sin prägel på miljön. Ridhuset används sedan år 1957 av Karolinska skolan som gymnastiklokal. Stabsbyggnaden blev byggnadsminne år 2002.

Norr om slottet och Svartån, på platsen för den nuvarande parken framför Centralpalatset, låg en 1700-talsbyggnad som år 1835 togs över av Livregementets husarer (K 3). Den kom då att kallas "Husarstallet" och innehöll bl.a. stall och logement för ett 100-tal husarer. Regimentet kallades under den tid det var förlagt till Örebro även "Närkes husarer". Regimentet flyttade år 1905 till Skövde och levde vidare i landets militära organisation under namnet K 3. Husarstallet revs år 1912 i samband med att Centralpalatset byggdes och platsen gjordes då om till en park, Centralparken.

Ridhuset och Stabsbyggnaden uppfördes under åren 1861-1862.

Det nya ridhuset ersatte ett äldre ridhus som låg på den plats där byggnaden "Sibirien" på Karolinska skolan ligger i norra delen av Kv husaren. Dåvarande stadsarkitekten i Örebro Fridolf Wijnbladh fick i uppdrag att rita det nya ridhuset. Det är oklart om han också svarade för ritningarna till Stabsbyggnaden. Wijnbladh var en välutbildad och skicklig arkitekt som väl behärskade de historiserande arkitekturstilar som de ledande arkitekterna använde under 1800-talet. I sina byggnader i Örebro använde han ofta klassicerande stilar. Med tanke på Stabsbyggnadens väl avvägda volymer och tydliga karaktär av nyrenässans, finns det därför inget som motsäger att Wijnbladh skulle kunna vara arkitekten. Fridolf Wijnbladh var stadsarkitekt i Örebro under åren 1854-1872. Han ritade många av de byggnader som uppfördes efter stadsbranden i Örebro år 1854 och som fortfarande präglar stadsbilden i centrala Örebro. Till de mer betydelsefulla hör Rådhuset, Örebro Hotell/Stora hotellet och Örebro Teater.

Ridhuset är byggt i en medeltidsinspirerad stil där exteriören karakteriseras av runbågiga former i fönster och fasaddekorationer. Fasaderna inramas av lisener och en rundbågsfris längs takfoten. Den södra fasaden mot Stabsbyggnaden har en tredelad mittrisalit. De tre delarna avdelas av åttakantiga kolonner som avslutas med korta gjutjärns spiror. Ridhuset och Stabsbyggnaden binds längs Slottsgatan samman av en mur med samma fasaduppbyggnad med lisener och rundbågsfris som på Ridhuset.

År 1895 byggdes Ridhuset om invändigt för att användas som infanterivolontärskola och exercishus. År 1957 byggdes det om till bollhus för Karolinska skolan. Då tillkom också förbindelsegången mellan Ridhuset och Karolinska skolans gymnastikbyggnad.

Bollhus kallades förr byggnader avsedda för bollspel. De byggdes främst under 1500-1800-talen för de bollsporter som då spelades, i första hand föregångare till vår tids tennis.

År 1996 gjordes en restaurering av byggnadens fönster och fasader, då restaurerades också muren längs Slottsgatan. Under åren 2015-2016 gjordes ytterligare en restaurering av byggnaden samtidigt som hela Karolinska skolan renoverades. Den senaste restaureringen har gjorts med en hög antikvarisk ambitionsnivå som tydligt lyfter fram byggnadens stora kulturhistoriska värde och betydelse i stadsmiljön.

Skälen för Länsstyrelsens beslut.

Av 3 kap. 1 § KML framgår bl.a. att en byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde får förklaras för byggnadsminne av

Länsstyrelsen
Örebro län

länsstyrelsen. Enligt 3 kap. 2 § 1 st KML ska länsstyrelsen, när en byggnad förklaras för byggnadsminne, genom skyddsbestämmelser ange på vilket sätt byggnaden ska vårdas och underhållas samt i vilka avseenden den inte får ändras.

Enligt 3 kap. 2 § 2 st KML får föreskrifterna också innehålla bestämmelser om att ett område kring byggnaden ska hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

Ridhuset ligger i den del av centrala Örebro som enligt beslut av Riksantikvarieämbetet 1987-11-05 är en miljö av riksintresse för kulturmiljövården. Det finns upptaget i det bevarandeprogram för innerstadens kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse som har antagits av Örebro kommunfullmäktige 1988-09-29. Det tillhör där kategori A - ”synnerligen märkliga byggnader i kulturhistoriskt avseende” - det vill säga sådana som redan är byggnadsminnen eller äger ett sådant värde att de kan förklaras som byggnadsminnen.

Ridhuset i Örebro är en viktig byggnad i den kulturhistoriskt mycket värdefulla bebyggelsemiljön kring Örebro slott. Den är idag tillsammans med den intilliggande Stabsbyggnaden, byggnadsminne sedan 2002, ett viktigt dokument över Örebros militära historia under 1800-talet. Den har en mycket väl bevarad ursprunglig karaktär, och det finns idag mycket få ridhus av denna typ bevarade i vårt land.

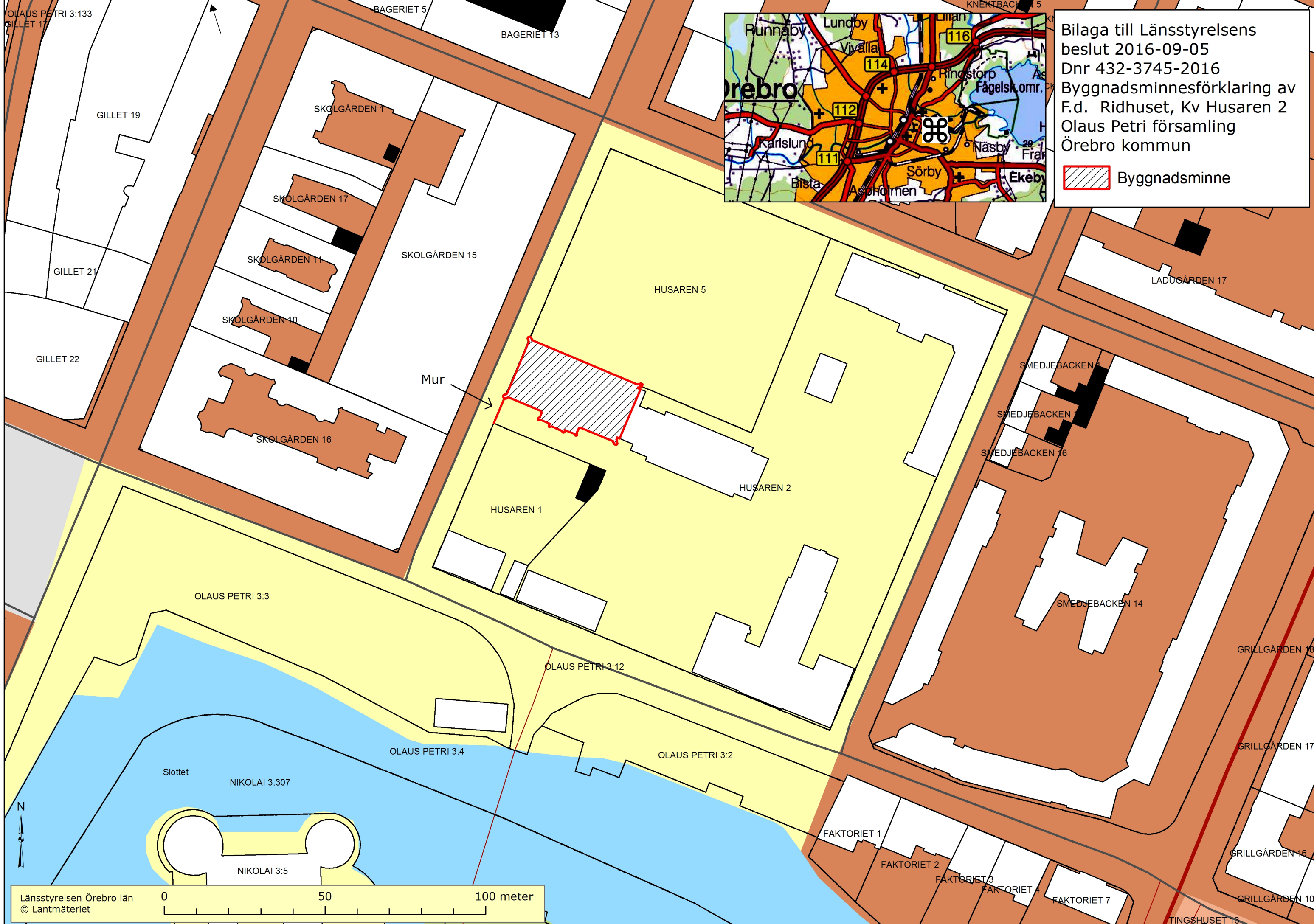
Mot bakgrund härav finner Länsstyrelsen att F.d. Ridhuset på Karolinska skolan i Örebro väl fyller kraven i 3 kap. 1 § KML – ”synnerligen högt kulturhistoriskt värde” – och därmed får förklaras för byggnadsminne.

Detta beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Karlstad. Hur man överklagar, se bilaga.

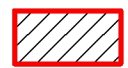
Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Maria Larsson. Föredragande har varit antikvarie Raoul Hjærtström. I den slutliga handläggningen har dessutom deltagit länsjurist Jenny Gånge.

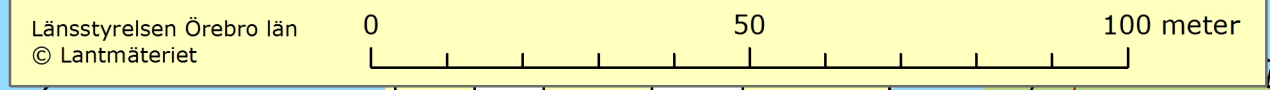
Maria Larsson

Raoul Hjærtström

Bilaga till Länsstyrelsens beslut 2016-09-05
 Dnr 432-3745-2016
 Byggnadsminnesförklaring av F.d. Ridhuset, Kv Husaren 2
 Olaus Petri församling
 Örebro kommun

 Byggnadsminne

Mur

Labels on the map include: OLAUS PETRI 3:133, GILLET 17, BAGERIET 5, BAGERIET 13, SKOLGÅRDEN 1, SKOLGÅRDEN 17, SKOLGÅRDEN 11, SKOLGÅRDEN 10, SKOLGÅRDEN 16, GILLET 19, GILLET 21, GILLET 22, HUSAREN 5, HUSAREN 2, HUSAREN 1, SMEDJEBACKEN 1, SMEDJEBACKEN 7, SMEDJEBACKEN 76, SMEDJEBACKEN 14, GRILLGÅRDEN 18, GRILLGÅRDEN 17, GRILLGÅRDEN 16, GRILLGÅRDEN 10, FAKTORIET 1, FAKTORIET 2, FAKTORIET 3, FAKTORIET 4, FAKTORIET 7, TINGSHUSET 13, OLAUS PETRI 3:3, OLAUS PETRI 3:12, OLAUS PETRI 3:4, OLAUS PETRI 3:2, NIKOLAI 3:307, NIKOLAI 3:5, Slottet, KNEKTBACKEN 5, Rinnaby, Lundby, Vivalla, Lillan, Hingstorp, Fågelsk. omr., Karlslund, Bista, Aspholmen, Sörby, Nästby, Fra, Ekeby, LADUGÅRDEN 17.